

דו"ח וועדת המשמעת לפי סעיף 41(5) לפקודת הרופאים

(נוסח חדש) התשל"ז - 1976

בעניין:

הקובל: משרד הבריאות

ע"י ב"כ עו"ד ברג

נגד

הנקבל: דר' אלכסנדר זוקוב, רופא בעל רישיון [REDACTED]

ע"י ב"כ עו"ד ניל סיימון

המלצת הוועדה בעניין אמצעי משמעת-

הקובלנה שבפנינו תולדתה בהרשעה שהורשע הנקבל, דר' אלכסנדר זוקוב, בבית הדין הצבאי מחוז מרכז, בעבירה של מעשה מגונה לפי סעיפים 348(1) ו- 345(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

העובדות -

הנקבל שירת כרופא במרפאה בצה"ל. במסגרת זו הגיעו אליו לבדיקה חיילות אשר התלוננו על מיחוסים שונים ואגב בדיקת תלונתן, ניצל את ההזדמנות וביצע בהן מעשה מגונה.

מלכתחילה, נגד הנקבל הוגש כתב אישום מפורט שבו מספר פריטי אישום בגין מעשים כאמור. במסגרת הליך גישור שנערך בבית הדין, הגיעו הצדדים להסדר טיעון הן לעניין ההרשעה והן לעניין העונש ולתשלום פיצוי לחיילות המתלוננות.

במסגרת ההסדר ועל פי המוסכם הוגש נגד הנקבל כתב אישום מתוקן בו אוחדו כל פרטי האישום לאישום כללי אחד של מעשה מגונה לפיו בתקופת החודשים ספטמבר - דצמבר 2012, הגיעו למרפאה לבדיקה 7 חיילות ובמסגרת הבדיקות שערך להן הנקבל ביצע בהן מעשה מגונה עפ"י סעיפי החיקוק המפורטים לעיל.

בהתאם למוסכם הודה הנקבל בכתב האישום המתוקן, הפקיד פיצוי (בסכום שהוסכם) עבור המתלוננות ואחר הפקדת הפיצוי וקבלת חוות דעת על מסוכנות, עתרו באי כוח שני הצדדים להטלת עונש מאסר לתקופה של 6 חודשים, מחציתו במאסר בפועל ממש ומחציתו השנייה לביצוע בעבודות צבאיות.

בית הדין הצבאי כיבד את ההסדר אליו הגיעו הצדדים והטיל על הנקבל 6 חודשי מאסר בפועל, מהם 3 חודשים בכליאה ממשית ו- 3 חודשים בדרך של עבודה צבאית, שתבוצע מיד לאחר השחרור מן

הכלא הצבאי; כן הטיל בית הדין על הנקבל 24 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום גזר הדין, לבל יעבור עבירה כלשהי בניגוד לסימן ה' לפרק י' לחוק העונשין או עבירה כלשהי בניגוד לחוק למניעת הטרדה מינית או עבירה כלשהי שבמהותה היא עבירת מין.

בעקבות גזירת הדין ולאחר סיום ריצוי העונש, הוגשה על בסיס ההרשעה וגזר הדין, קובלנה מתוקנת כנגד הנקבל והיא זו המונחת בפנינו.

טיעוני הצדדים –

בכ' הקובל, עו"ד ברג, הגיש לוועדה פסיקה במקרים דומים ועל בסיסה עתר כי הוועדה תמליץ על ביטול רישיונו של הנקבל לצמיתות (עמ' 14 לפרוטוקול הדיון בפני הוועדה) או "לחלופין מה שקיבלו אנשים אחרים" (עמ' 15 ש' 11-12 לפרוטוקול).

עו"ד ברג מבסס את טיעונו על התנהגותו החמורה של הנקבל שאינה עולה בקנה אחד עם התנהגות המצופה מרופא; לטענתו ניצל הרופא את תפקידו ומעמדו לרעה תוך הפרת שבועת הרופא, ואגב כך פגע גם במערכת הצה"לית. עוד טען כי אין מדובר במקרה בודד אלא בדפוס התנהגות פסול אשר חזר על עצמו.

בטיעונו התייחס בכ' הקובל לערכים עליהם באו דיני המשמעת להגן בצד, אך במובחן, מאלה של ההליך הפלילי.

לעומתו, טען בכ' הנקבל כי לאור הסדר הטיעון מדובר בהרשעה במעשה אחד בלבד ולאור עובדה זו, ההודאה ונסיבותיו האישיות של הנקבל, עתר הוא לשלילת רישיון חלקית, כך שיתאפשר לנקבל לעבוד כרופא בבית אבות (עבודה שהוא עוסק בה מאז סיום ריצוי העונש שהוטל עליו בבית הדין הצבאי).

נימוקי גזר הדין בבית הדין הצבאי –

בית הדין אישר את ההסדר אליו הגיעו הצדדים לאור הקשיים הראייתיים לאחר שמצא כי הנקבל "נטל אחריות על מעשיו בפני בית הדין ואף הביע עליהם צער" וכי במסגרת נטילת האחריות אף הסכים לפצות את המתלוננות; שיקולים נוספים היו הסכמת המתלוננות להסדר שחשך מהן את הצורך להעיד, השלכות ההרשעה הן על פיתוריו והן על המשך עתידו המקצועי, גילו, השפעת ההליך הפלילי על משפחתו ובעקבות העובדה כי הוא "מבין היום את חומרת מעשיו".

לחומרה אמר בית הדין:

"הנאשם נכשל בביצוע מעשים חמורים מאד שפגעו פגיעה קשה באימון שחייב לשרור בין כל מטופל ומטפל. הנאשם ניצל למעשה את האמון שנתנו בו המתלוננות לצורך ביצוע עבירות חמורות שפגעו (ו) בגופן של המתלוננות, בכבודן ובנפשן. מעשים אלה אף פוגעים באמון של חיילי צה"ל במערכות הרפואה הצה"ליות ובצה"ל בכלל. ברגיל, נוכח ריבוי המעשים וחומרתם היה מקום להשית על הנאשם עונש ממושך יותר שירוצה כולו מאחורי סורג ובריח..."

עוד דיבר בית הדין על המסוכנות הנשקפת מן הנקבל, לאור מסמך הערכת מסוכנות שהונח בפני בית הדין ואשר מעיד "כי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה יותר כאשר הוא מצוי בסביבה מקצועית שבה קיימת תלות של המטופלים בו". (מסמך הערכת המסוכנות לא הונח בפני הוועדה ולכן אנו למדים את הדברים רק מתוך גזר הדין כאמור ומטיעוני הצדדים בפניו).

המלצת הוועדה –

צודק עו"ד ברג, בכ' הקובל, בעתירה להחמיר באמצעי המשמעת שיוטלו על הנקבל.

אכן מדובר בדפוס התנהגות חוזר, במעשים חמורים שפגיעתם קשה, ואיננו מקבלים את טענת עו"ד ניל סיימון, בכל הנקבל כי לאור ההסדר הורשע הנקבל במקרה אחד וכך עלינו להתייחס אליו.

צודק בכל הקובל כי דפוס ההתנהגות נופל בצורה קיצונית ופוגענית בהתנהלות המקצועית שבה חייב רופא וכי חריגה קיצונית זו פוגעת בערכי המקצוע ובאמון הציבור במקצוע הרפואה (וזו בנוסף על הפגיעה הקשה במתלוננות, אשר כחילות, לא הייתה להן ברירה אלא להיזקק לשירותי הנקבל).

בקשת בכל הנקבל לאפשר לנקבל להמשיך לעבוד כרופא בבתי אבות איננה מתקבלת על הדעת ואנו דוחים אותה בשתי ידיים.

אין בידנו סמכות לפעול כהצעת עו"ד סיימון, אך יודגש כי אפילו הייתה סמכות זו מצויה בידנו לא היינו נוקטים בה וזאת מן הסיבות הבאות:

הטיעון כי "לא נראה לי שהמדינה תחשוב שהוא הולך לעשות מעשים מגונים לאשה בת 95 או 88" (דברי בכל הנקבל בעמ' 17 ש' 22-21 לפרוטוקול הדיון בפני הוועדה) מוטב לזלזל היה נטען כלל.

שמענו את הנקבל עצמו, ובדבריו לימד על עצמו כי אין הוא רואה כל פגם במעשיו ואין בו לקיחת אחריות או הפנמה של הפסול. הנקבל טען בפנינו כי "העלילו עלי דברים קשים" ולא הייתה לו ברירה אלא להודות: "גם אתם יכולים לשאול את עצמכם אם יש לכם כסף ותופסים אתכם, קורה דברים, תופסים אתכם ברחוב ומעמידים עם נשק ואיומים ואומרים מה זה, תסכימו או תוותרו, חיים או כסף? גם ככה אני נאלצתי לעשות הסכם"; ועוד ציטוט: "כאן בארץ ישראל אם הבחורה מתלוננת שנגעו בה למשל, למרות שלא היה דבר ובסיס לזה, אפילו אליהו הנביא לא יכול לצאת זכאי, וזו עובדה" (הציטוטים מעמ' 25 לפרוטוקול הדיון בוועדה)

בנסיבות אלה, ולאור האמור בגזר דינו של בית הדין הצבאי על המסוכנות הטמונה בנקבל – אנו דוחים את ההצעה להגביל את נטילת הרישיון לעסוק ברפואה כך שלא תחול על עבודה בבתי אבות ואפילו הייתה בידנו סמכות לפעול כך לא היינו מוצאים לנכון להשתמש בה.

נסיבותיו האישיות של הנקבל ניתן לשקול בעת גזירת הדין בפלילים אך בעת החלטה על צעדי משמעת ראויים יש לשקול שיקולים אחרים.

צדק ב"כ הקובל, עו"ד ברג, אשר בהפניה לפסה"ד בעש"מ 5282/98, מדינת ישראל נגד תמר כתב, טען כי מערכת השיקולים בדין משמעתי שונה מזו של המשפט הפלילי, ועיקר תכליתו הוא בשמירה על מקצוע הרפואה ואימון הציבור בעוסקים בו.

אכן, בניגוד לדין הפלילי אין הדין המשמעתי עוסק בענישה אלא באמצעי משמעת

ויפים דברי השופט זמיר שם:

"מערכת השיקולים הכרוכה בהטלת אמצעי משמעת שונה ממערכת השיקולים הכרוכה בהטלת עונש פלילי. זהו פועל יוצא מן התכלית השונה של זה ושל זה. התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא התדמית הראויה והתפקוד הראוי של השירות הציבורי. זהו, אם כן, השיקול העיקרי בשאלה מהו האמצעי ההולם את העבירה.

לפיכך, המשקל שראוי לייחס לנסיבות בהן בוצעה העבירה הפלילית, וכן גם המשקל שיש לייחס לנסיבות האישיות של הנאשם, פוחת בדין המשמעתי. בדין המשמעתי, אמצעי המשמעת אמור לשמש אמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה..."

מה מתחייב מכל האמור לעיל?

ב"כ הקובל מבקש כי נמליץ על ביטול רישיונו של הנקבל לעסוק ברפואה לצמיתות לאור ריבוי חומרת המעשים, חומרתם והמסוכנות הנשקפת ממנו.

עו"ד ברג הביא בפנינו פסקי דין והחלטות במקרים דומים בהם הוטלו אמצעי משמעת מחמירים, אך באף אחד מהם לא נשלל הרישיון לצמיתות.

התלבטנו האם אין זה המקרה להמליץ על ביטול הרישיון לעסוק ברפואה.

שקלנו אלה מול אלה את נסיבות המקרה, את הריבוי, הכיעור וחומרת המעשים, העדר ההפנמה והמסוכנות הפוטנציאלית ומנגד את רמת הענישה הנוהגת, הדרך בה נסתיים ההליך הפלילי, ככל שיש בו להצביע על תפיסת החומר של מעשי הנקבל, את גילו של הנקבל בתום תקופת ההשעייה ולבסוף, לא בלי התלבטות, החלטנו להמליץ על התליית רשיונו לעסוק ברפואה למשך 10 שנים.

ד"ר יוסי בר, יו"ר

פרופ' אליעזר קיטאי, חבר

נציג הסתדרות הרופאים

עו"ד רחל שיבר, חברה

נציגת היועץ המשפטי לממשלה